

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania J.F.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E.
o wysokość świadczenia oraz podjęcia wypłaty emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 lutego 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 19 stycznia 2024 r., sygn. akt III AUa 2297/21,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od J.F. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddziału w E. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych, wraz
z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

D.S.

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 września 2020 r. (znak [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Elblągu przyznał J. F. prawo do emerytury, jednocześnie zawieszając wypłatę świadczenia z uwagi na pobieranie przez ubezpieczonego emerytury przyznanej przez Wojskowe Biuro Emerytalne.

Sąd Okręgowy w Elblągu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 14 października 2021 r. (sygn. akt IV U 1137/20), wydanym w sprawie J.

F. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Elblągu o wysokość świadczenia i podjęcie wypłaty: oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu wywiódł odwołujący J. F.. Po rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 19 stycznia 2024 r. (sygn. akt III AUa 2297/21): oddalił apelację.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do Sądu Najwyższego wywiódł odwołujący. Zaskarżając wyrok w całości, skarżący zarzucił:

1. naruszenie zasady równości określonej w art. 32 Konstytucji RP poprzez oparcie rozstrzygnięcia na podstawie art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 585) w związku z art. 95 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.), który powoduje nierówne traktowanie emerytów nawet z jednej grupy zawodowej w ten sposób, że żołnierze zawodowi, którzy wstąpili do służby wojskowej po 1 stycznia 1999 r. mają prawo pobierać emerytury ze wszystkich lat pracy i służby, a żołnierze zawodowi, którzy wstąpili do służby przed tą datą z reguły wiele lat pracy bądź służby wojskowej nie wykorzystują do ustalenia świadczeń emerytalnych;

2. naruszenie zasady równości określonej w art. 32 Konstytucji RP poprzez oparcie rozstrzygnięcia na podstawie art. 7 ustawy o emeryturach wojskowych w związku z art. 95 ustawy o emeryturach z FUS i nieuwzględnienie w ocenie równości traktowania emerytów wojskowych zmiany stanu prawnego dokonanej ustawą z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw, która dodała nowy art. 15aa do ustawy o emeryturach wojskowych umożliwiającą żołnierzowi zawodowemu, który wstąpił do służby po 1 stycznia 1999 r. a przed 1 października

2003 r. pobierania emerytury wojskowej (bez doliczenia okresów pracy cywilnej) łącznie z emeryturą cywilną lub doliczenia okresów pracy cywilnej do emerytury wojskowej;

3. naruszenie zasady demokratycznego państwa prawnego określonej w art. 2 Konstytucji RP poprzez oparcie rozstrzygnięcia na podstawie art. 7 ustawy o emeryturach wojskowych w związku z art. 95 ustawy o emeryturach z FUS, który dopuszcza sytuację obowiązkowego pobierania składek od ubezpieczonego gdy jest przesądzone, że pobrane składki nie będą miały żadnego wpływu bądź niewielki wpływ na wysokość świadczeń emerytalnych ubezpieczonego, ponieważ ubezpieczony ma maksymalną emeryturę wojskową, a nie miałby możliwości pobierać drugiej emerytury.

Skarżący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku i orzeczenie, co do istoty sprawy, uwzględnienie apelacji i zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu poprzez zmianę decyzji organu rentowego w zaskarżonym zakresie, poprzez uchylenie zawieszenia wypłaty świadczenia emerytalnego i zobowiązanie organu rentowego do wypłaty świadczenia emerytalnego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych obok świadczenia rentowego z Wojskowego Biura Emerytalnego oraz wypłaty świadczenia emerytalnego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonemu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie poczynając od 1 września 2020 r.;

2. zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem Okręgowym, Sądem Apelacyjnym oraz Sądem Najwyższym.

Skarżący wniósł także o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. W ocenie skarżącego istotnym zagadnieniem prawnym jest rozstrzygnięcie jak należy interpretować przesłankę wyjątku od zasady wypłaty jednego świadczenia określoną w art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach z FUS, czy zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego określoną w art. 2 Konstytucji RP oraz zasadą niedyskryminacji określoną w art. 32 Konstytucji RP jest stosowanie tego wyjątku jedynie do niektórych żołnierzy zawodowych i pozbawienie żołnierzy

zawodowych, którzy wstąpili do służby wojskowej przed 2 stycznia 1999 r. możliwości „skonsumowania” większości okresów pracy cywilnej czy też okresu służby. Ponadto zdaniem skarżącego podkreślić także należy, że Sąd Apelacyjny nie rozważył oceniając zarzut nierównego traktowania zmiany stanu prawnego dotyczącego części emerytów wojskowych wywołanej ustawą o zmianie ustawy o emeryturach wojskowych, którą dodała nowy art. 15aa do ustawy o emeryturach wojskowych, który daje żołnierzowi zawodowemu, wstępującemu do służby po 1 stycznia 1999 r. a przed 1 października 2003 r. możliwość pobierania emerytury wojskowej (bez doliczenia okresów pracy cywilnej) łącznie z emeryturą cywilną lub doliczenia okresów pracy cywilnej do emerytury wojskowej.

W odpowiedzi na wywiedzioną przez skarżącego skargę kasacyjną, organ rentowy wniósł o nieprzyjęcie przez Sąd Najwyższy skargi do rozpoznania. W przypadku jej przyjęcia organ wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjną wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do przyjęcia i merytorycznego jej rozpoznania.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w

konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Podkreślenia wymaga także, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2022 r., I USK 434/21, Legalis nr 2740849).

Strona skarżąca, formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Przypomnieć należy, że przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje strona skarżąca (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie

Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, ze wskazaniem argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126 oraz z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem strony skarżącej jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. Przy czym nie można zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, LEX nr 2630721). Istotne jest przy tym, aby problem prawny, ujęty w skardze kasacyjnej, dotyczył kwestii decydującej o rozstrzygnięciu sprawy. Nie może być bowiem dla niej prawnie obojętny. Innymi słowy, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne tylko wtedy, kiedy wynik sprawy uzależniony jest od interpretacji przepisów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 września 2005 r., I PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243 i z 29 czerwca 2001 r., I PKN 33/01, OSNP 2003 nr 9, poz. 228). Strona skarżąca nie wykazała istnienia tej właśnie przesłanki przedsądu. Tym bardziej, że Sąd Najwyższy zajmował się już tą kwestią. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r. (III UZP 7/21, OSNP 2022 nr 6, poz. 58, str. 67) rozstrzygnięto, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do

emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm., w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.). Budzący wątpliwości interpretacyjne zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin” użyty w art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wykładany z uwzględnieniem reguł gramatycznych, systemowych i funkcjonalnych powinien być rozumiany jako odnoszący się tylko do żołnierzy, których emerytury są obliczane na podstawie tych przepisów, a zatem do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej, odpowiednio po 1 stycznia 1999 r. oraz po 31 grudnia 2012 r. Od czasu podjęcia tej uchwały stanowisko Sądu Najwyższego w tym zakresie uznać należy za ugruntowane (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 7 lutego 2024 r., II USKP 108/22, Legalis nr 3063036; 22 marca 2023 r., II USKP 83/22, Legalis nr 2960015; 6 lutego 2024 r., III USKP 85/22, Legalis nr 3053479; 22 maja 2024 r., III USKP 147/23, Legalis nr 3084655; 3 sierpnia 2023 r., III USKP 90/22, Legalis nr 2972062; 16 maja 2023 r., II USKP 77/22, Legalis nr 2948556, a także postanowienia Sądu Najwyższego z: 20 września 2022 r., III USK 504/21, Legalis nr 2900324; 9 listopada 2022 r., I USK 578/21, Legalis nr 2919695 i z 25 sierpnia 2022 r., III USK 533/21, Legalis nr 2889753).

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania, jeżeli zagadnienie prawne, jakie przedstawia skarżący, zostało już rozstrzygnięte uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, a w uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił powody, dla których nie można zaakceptować stanowiska skarżącego, a tym samym wyznaczył standard interpretacyjny, który obecnie nie pozwala akceptować wykładni prezentowanej w odmiennym interpretacyjnie wyroku Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 sierpnia 2022 r., III USK 501/21, Legalis nr 2737584). Z taką sytuacją mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.).

[SOP]

[a.ł.]